

Vuosaaren keskustan suunnitteluperiaatteet - Jalankulkuympäristön laadullinen arviointi

12 kohdan arvioinnin taustaa

12 laatukriteerin arviointi on tanskalaisen Gehl Architects toimiston kehittämä menetelmä erilaisten kaupunkitilojen laadun analysointiin ja arviointiin. Kriteerit on jaoteltu kolmeen eri ryhmään, jotka ovat suoja, mukavuus ja nautinnollisuus oheisen esityksen mukaisesti. Jokaisen ryhmän alla on tarkemmin kuvailtu hyvän kaupunkitilan ominaisuuksia, kuten mahdollisuus seisomiseen ja jäämiseen, suojaus epämiellyttäviä aistituntemuksia vastaan, kävely-mahdollisuudet sekä mahdollisuudet leikille ja tapahtumille.

Kaupunkitilaa arvioitaessa kaikki 12 kriteeriä käydään läpi ja ne arvioidaan viisiportaisesti hyvästä huonoksi. Arvioinnin tuloksena syntyy visuaalinen kuva, josta saa nopeasti ja helposti yleispiirteisen käsityksen kaupunkitilan toimivuudesta ja erityisesti sen mahdollisista puutteista. Arvioinnin tulokset on hyvä suhteuttaa kaupunkitilan suunniteltuun käyttötarkoitukseen ja rooliin kaupungissa.

12 laatukriteerin arvioinnin tarkoituksena on antaa yleiskuva kaupunkitilan hyvistä ja kehitettävistä ominaisuuksista. Vaikka menetelmä perustuukin ennemmin yhden tai useamman arvioijan omaan käsitykseen eri kriteerien täyttymisestä, voidaan sitä silti hyödyntää hyvänä työkaluna kehittämistä vaativien kohteiden kartoittamisessa ja syvempään tarkasteluun nostettavien kohteiden priorisoinnissa. Menetelmää on mahdollista hyödyntää myös esimerkiksi ennen-jälkeen-tutkimuksissa selvittämään, miten erilaiset kehittämistoimenpiteet ovat todellisuudessa vaikuttaneet kaupunkitilan toimivuuteen.

Seuraavien sivujen laatuarvioinnit on suorittanut edellä esitellyn menetelmän mukaisesti Arkkitehtitoimisto Harris-Kjisik, Trafix Oy ja Masu planning Oy osana "Helsingin jalankulkuympäristöt - jalankulikututkimuksen laadulliset arviot vuonna 2016"-tutkimusta. Tämän koosteen valokuva-, karttakuvituksen ja johtopäätökset on koostanut Petri Leppälä.

SUOJA	Suojaus liikenteeltä ja onnettomuuksilta <ul style="list-style-type: none">• Liikenneonnettomuudet• Liikenteen pelko• Muut onnettomuudet	Suojaus rikoksia ja väkivaltaa vastaan (turvallisuuden tunne) <ul style="list-style-type: none">• Eloisuus• Elävät kadut• Kadun valvojat• Päällekkäiset toiminnot – ajassa ja paikassa	Suojaus epämiellyttäviä aistituntemuksia vastaan <ul style="list-style-type: none">• Tuuli/viima• Sade/lumi• Kylmyys/kuumuus• Saasteet• Pöly/häikäisy/melu
	Kävelymahdollisuudet <ul style="list-style-type: none">• Tilaa kävellä• Mielenkiintoinen katuasetelma• Mielenkiintoiset julkisivut• Esteettömyys• Laadukkaat päällysteet	Mahdollisuus seisomiseen/jäämiseen <ul style="list-style-type: none">• Mielenkiintoiset reuna-alueet• Määritellyt paikat oleskelulle• Kannustaa jäämään	Istumismahdollisuudet <ul style="list-style-type: none">• Istumisvyöhykkeitä• Ensi- ja toissijaisten istumismahdollisuuksien hyötyjen maksimointi• Penkkejä levähtämistä varten
	Mahdollisuudet nähdä <ul style="list-style-type: none">• Näkemäetäisyydet• Esteettömät näkymät• Mielenkiintoiset näkymät• Valaistus (pimeällä)	Mahdollisuudet kuulla/jutella <ul style="list-style-type: none">• Matala melutaso• Penkkien asettelu niin, että keskustelu on mahdollista	Mahdollisuudet leikille/tapahtumille <ul style="list-style-type: none">• Ympäristö kutsuu fyysisiin toimintoihin, leikkiin, tapahtumiin, viihteelle – päivällä & illalla, kesällä & talvella
NAUTINNOLLISUUS	Mittakaava <ul style="list-style-type: none">• Rakennusten sekä ympäristön mitoittaminen ottaen huomioon ihmisen mittasuhteet koskien aisteja, liikkumista, kokoa sekä käyttäytymistä	Mahdollisuus nauttia ilmaston positiivisista puolista <ul style="list-style-type: none">• Aurinko/varjo• Lämpö/viileys• Tuulenvire/ilmastointi	Esteettinen laatu/positiiviset aistikokemukset <ul style="list-style-type: none">• Hyvä suunnittelu & mielenkiintoiset yksityiskohdat• Näkymät/näköalat• Puut, kasvit, vesi

Yhteenveto

Ohessa on yhteenveto alueelta koskien Helsingin jalankulkuympäristöjen laadullista arviointia Vuosaaressa. Laatuarvoituksen ovat tehneet Arkkitehtitoimisto Harris-Kjisik, Trafix Oy ja Masu planning Oy osana “Helsingin jalankulkuympäristöt - jalankulikutkimuksen laadulliset arviot vuonna 2016”-tutkimusta.

	SUOJA			MUKAVUUS						NAUTINNOLLISUUS		
	Suojelu liikenteeltä ja onnettomuudelta	Suojelu rikoksia ja väkivaltaa vastaan	Suojaus epämiellyttäviä aistituntemuksia vastaan	Kävelymahdollisuudet	Mahdollisuus seisomiseen tai jäämiseen	Istumismahdollisuudet	Mahdollisuudet nähdä	Mahdollisuudet kuulla tai jutella	Mahdollisuudet leikille tai tapahtumille	Mittakaava	Mahdollisuus nauttia ilmaston positiivisista puolista	Esteetön laatu tai positiiviset aistikokemukset
Sokeritorin ympäristö	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
Valkopaadentie	+	+	+	+	+	++	-	+	-	-	+	-
Mosaiikkitori	+	-	-	++	+	+	+	+	+	-	+	+
Vuotori	+	-	-	+	+	+	+	++	+	+	-	+

Suojaus liikenteeltä ja onnettomuuksilta

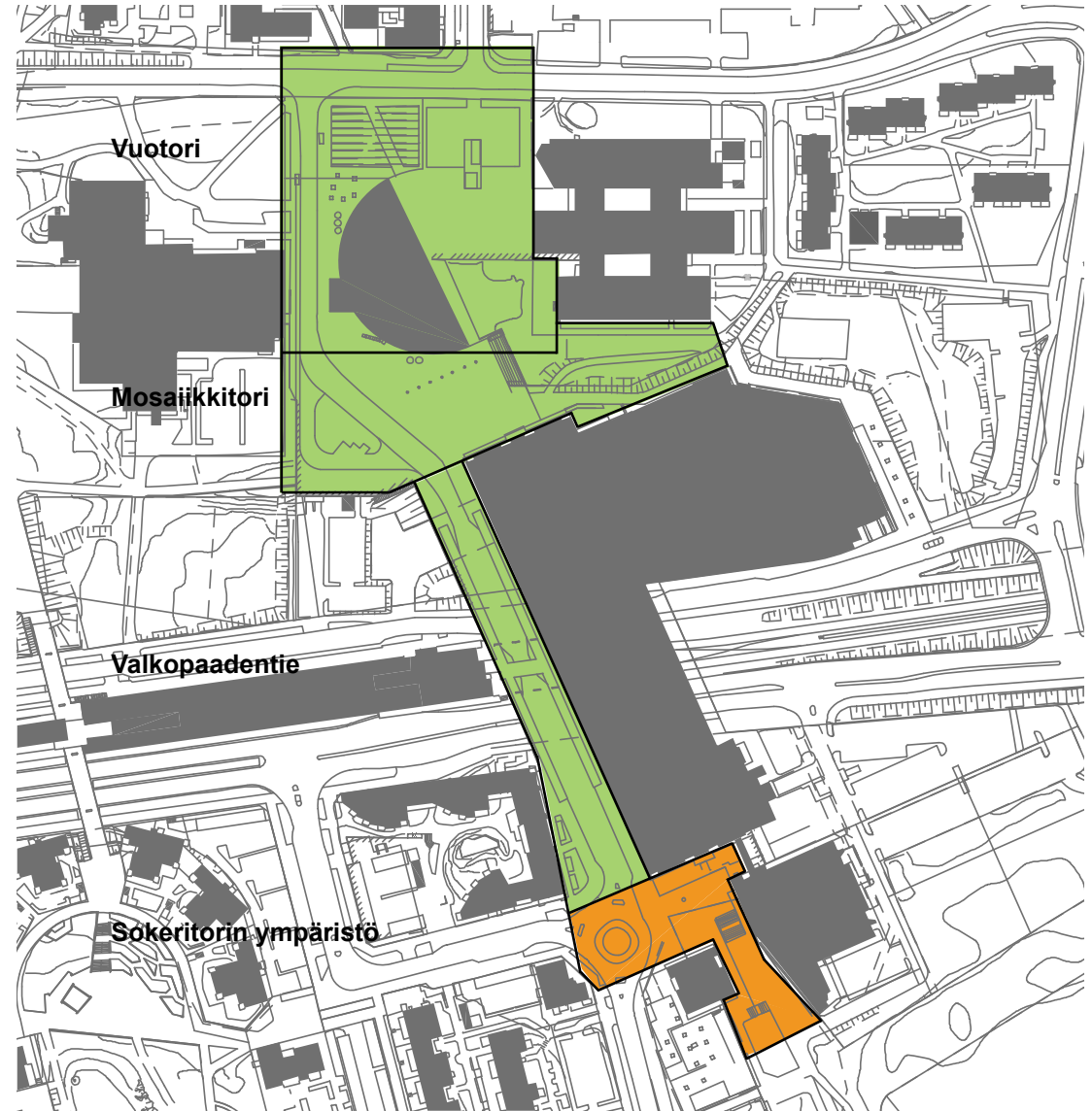
- Liikenneonnettomuudet
- Liikenteen pelko
- Muut onnettomuudet

Vuosaaren pääliikenneterminaali sijaitsee Valkopaadentien sillalla ja ajoyhteydet sinne halkovat koko aluetta. Bussit peittävät näkyvyyttä.

Liikennöitävä tila on runsas, mutta selkeästi erillään jalankulkuyhteyksistä koko alueella.

Sokeritorin aluetta käytetään huolto- ja saattoajoon, mikä lisää jalankulkijan turvattomuuden tunnetta.

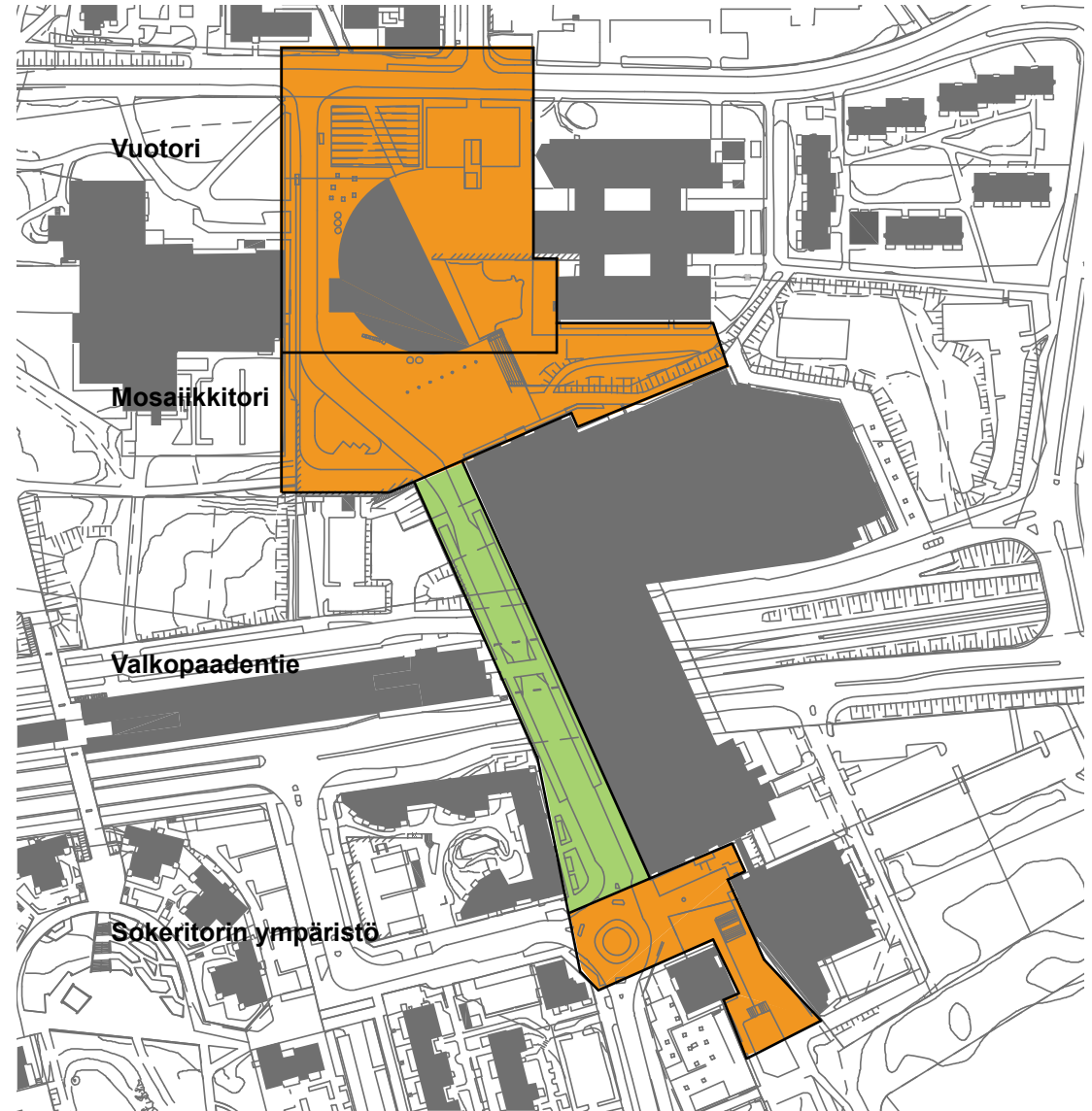
Suojaus rikoksia ja väkivaltaa vastaan (turvallisuuden tunne)

- Eloisuus
- Elävät kadut
- Kadun valvojat
- Päällekkäiset toiminnot – ajassa ja paikassa

Suuri osa Vuosaaren keskustan toiminnoista tapahtuu rakennusten sisällä, mikä vähentää katutilan eloisuutta erityisesti aukioloaikojen ulkopuolella.

Valkopaadentien joukkoliikenneterminaali synnyttää eniten läpikulkuliikennettä ja on siten vilkkaain osa selvitysaluetta.

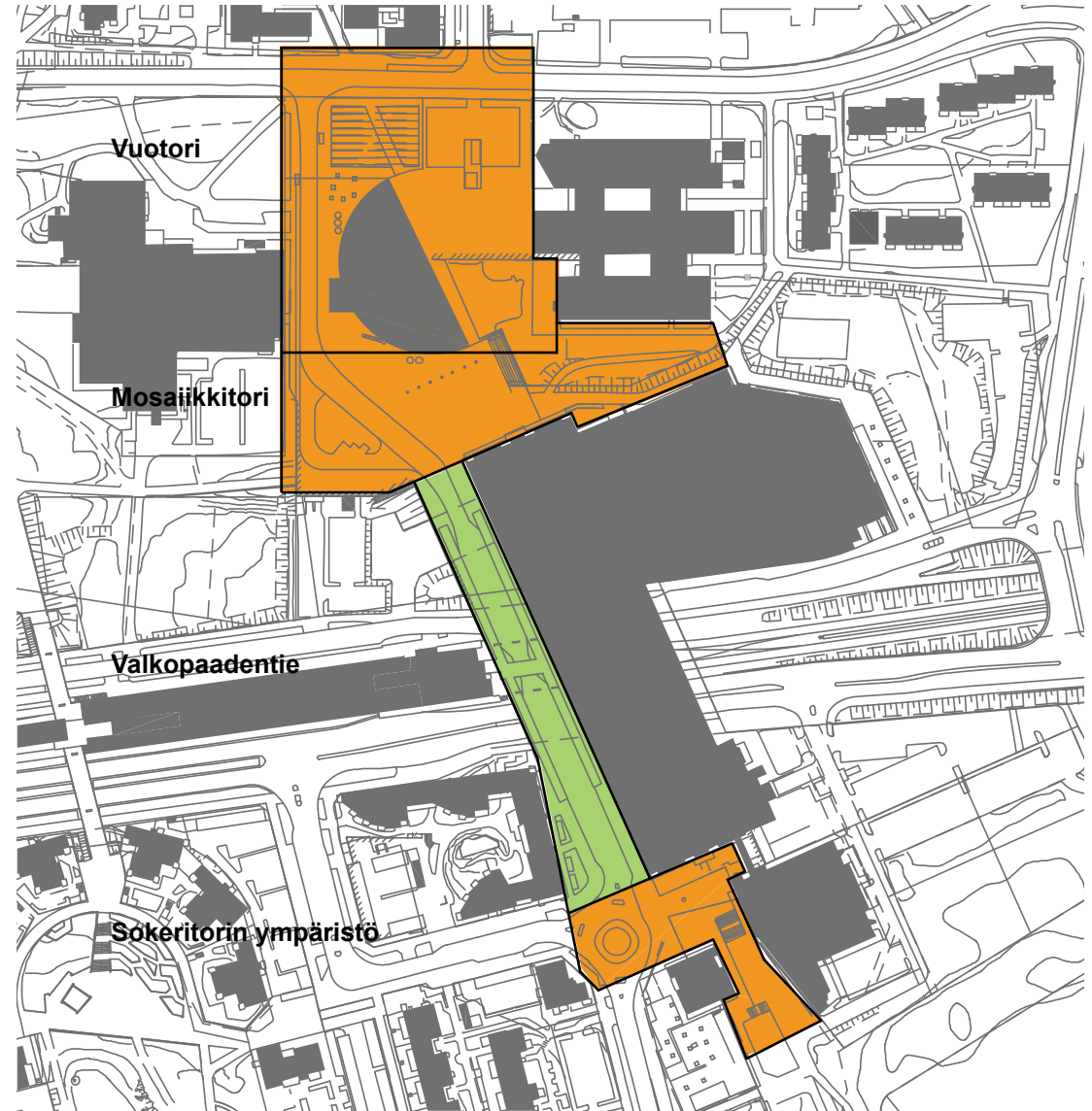
Suojaus epämiellyttäviä aistitunteuksia vastaan

- Tuuli/viima
- Sade/lumi
- Kylmyys/kuumuus
- Saasteet
- Pöly/häikäisy/melu

Väljästi ilman välivyöhykkeitä rakennettu ympäristö yhdistettynä alueen meri-ilmastoon eivät tarjoa juuri-kaan suojaa tuulta tai sadetta vastaan.

Alue on rakennettu selkeästi sisätiloja painottaen ulkotilojen pienilmaston kustannuksella.

Kävelymahdollisuudet

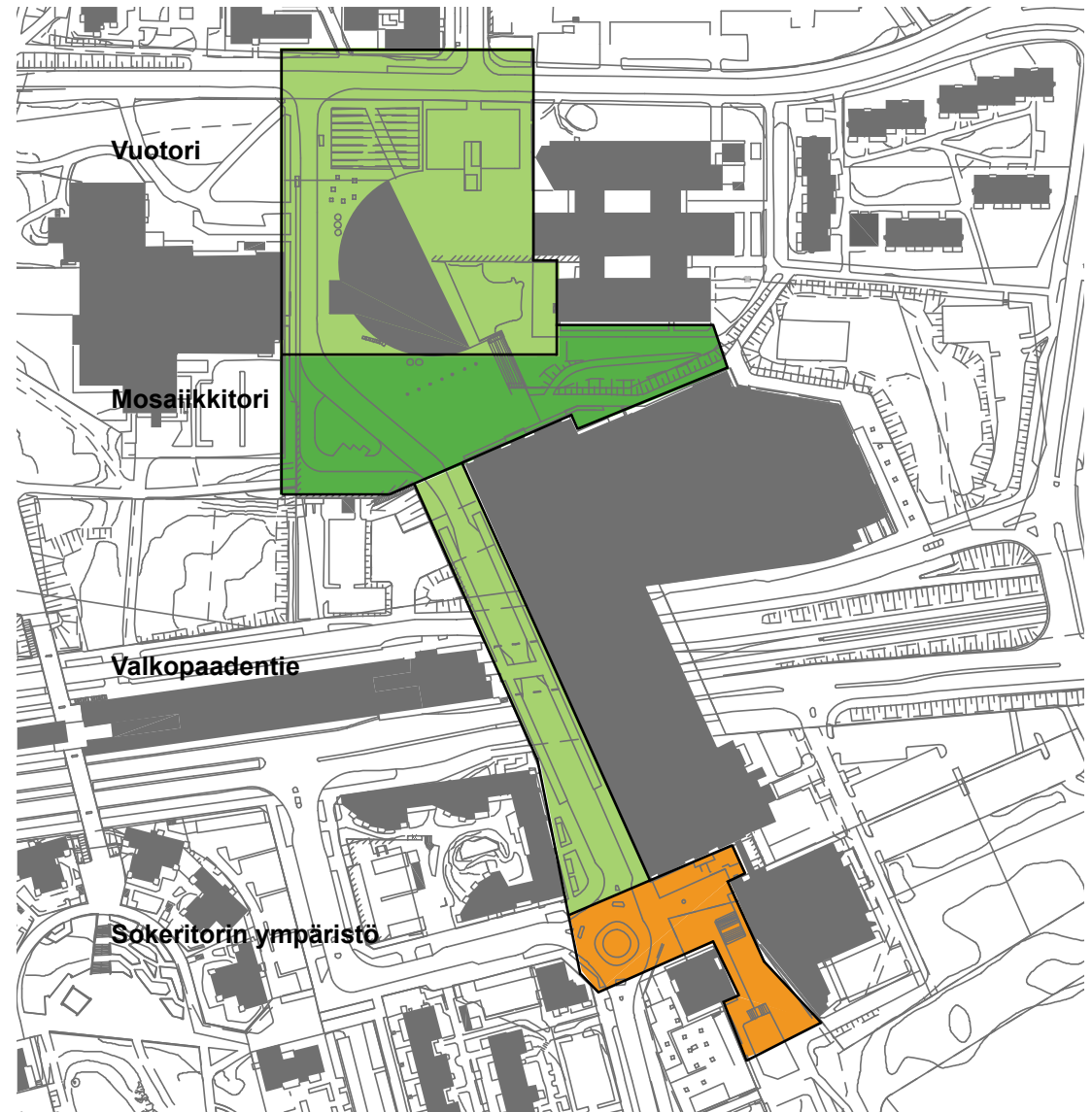
- Tilaa kävellä
- Mielenkiintoinen katuasetelma
- Mielenkiintoiset julkisivut
- Esteettömyys
- Laadukkaat päällysteet

Väljät katutilat eivät rajoita liikkumista, mutta eivät toisaalta ohjaa sitä mielenkiintoisesti paikasta toiseen. Etäisyydet vaikuttavat suurilta.

Pinnoitteiden kunto, lukuisat kadun kalusteet ja tasoerot vaativat osansa kävelijän huomiosta.

Alueen arkkitehtuuri on rakennusaikansa tyyliin vähäeleistä, mutta sinänsä laadukasta.

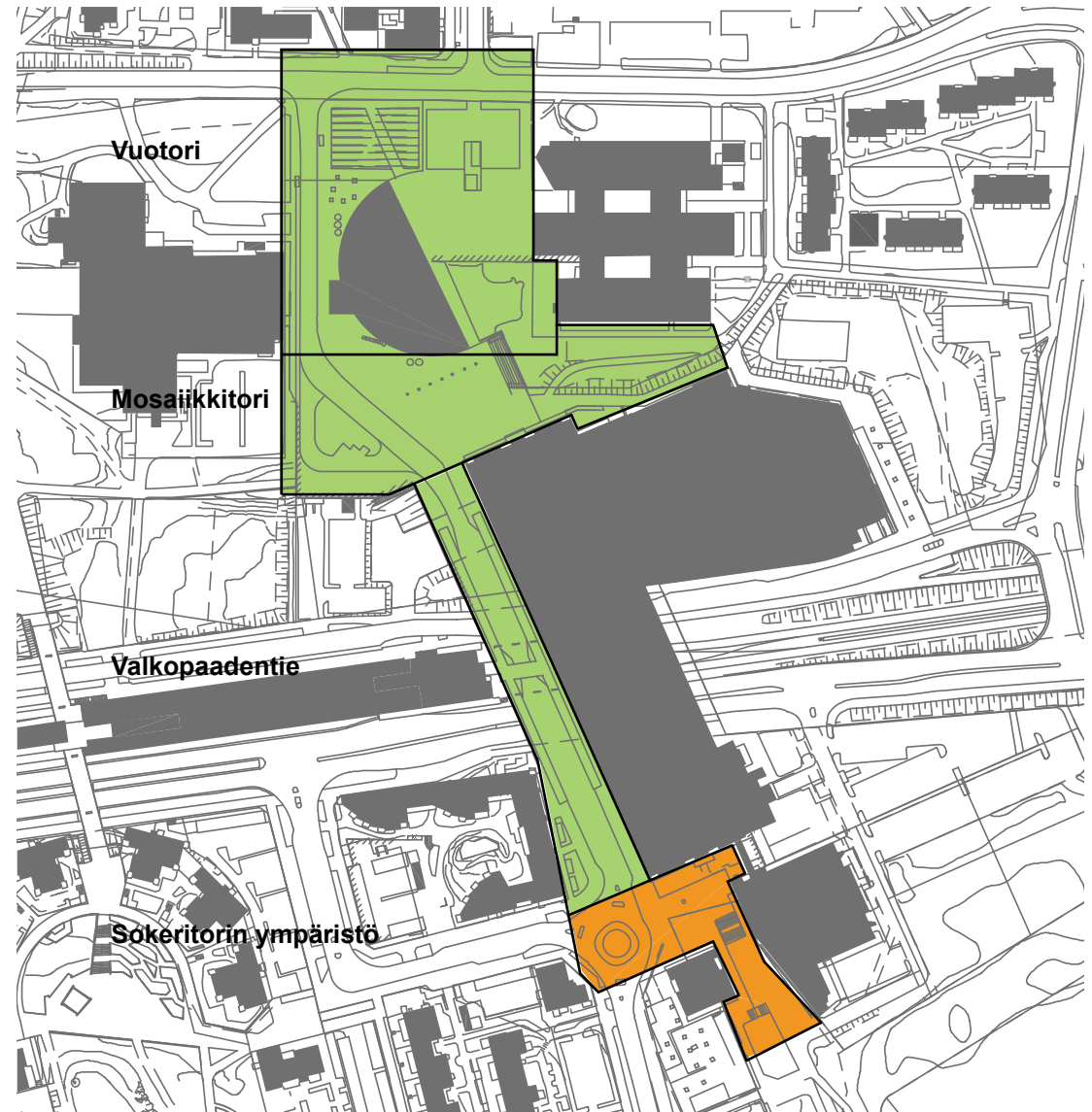
Mahdollisuus seisomiseen/jäämiseen

- Mielenkiintoiset reuna-alueet
- Määritellyt paikat oleskelulle
- Kannustaa jäämään

Alueella on paljon mahdollisuuksia seisomiselle ja jäämiselle, joita katutilojen suunnittelussa on järjestetty satunnaisille vyöhykkeille mm. ovien edustoille.

Rakennusten ympäristön materiaalivalinnat ja kalustuksen järjestely tarjoaa joitakin pysähdyspaikkoja muuten suoraviivaisessa ympäristössä.

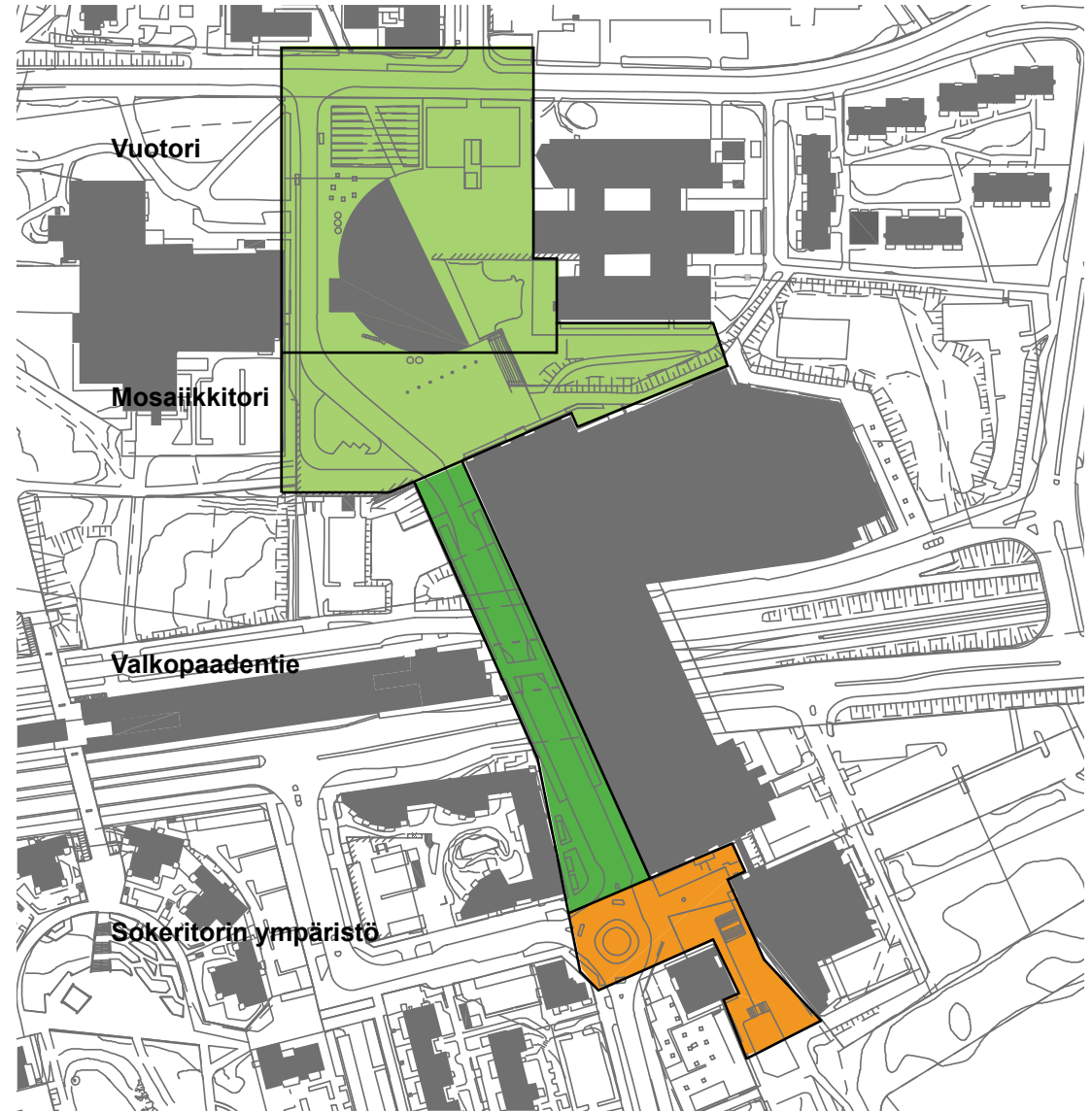
Istumismahdollisuudet

- Istumisvyöhykkeitä
- Ensi- ja toissijaisten istumismahdollisuuksien hyötyjen maksimointi
- Penkkejä levähtämistä varten

Valkopaadentien joukkoliikenneterminaali tarjoaa alueen parhaan katukalustuksen lyhytaikaiseen istumiseen.

Vuotalon ja koulun välinen portaikko on järjestetty istumista silmällä pitäen, mutta istuimet ovat kohti viileää ilmansuuntaa. Mosaiikkitorin tilaa rajaavat tolpat tarjoavat mahdollisuuksia viivähtää, mutta ovat istuimina epämukavina.

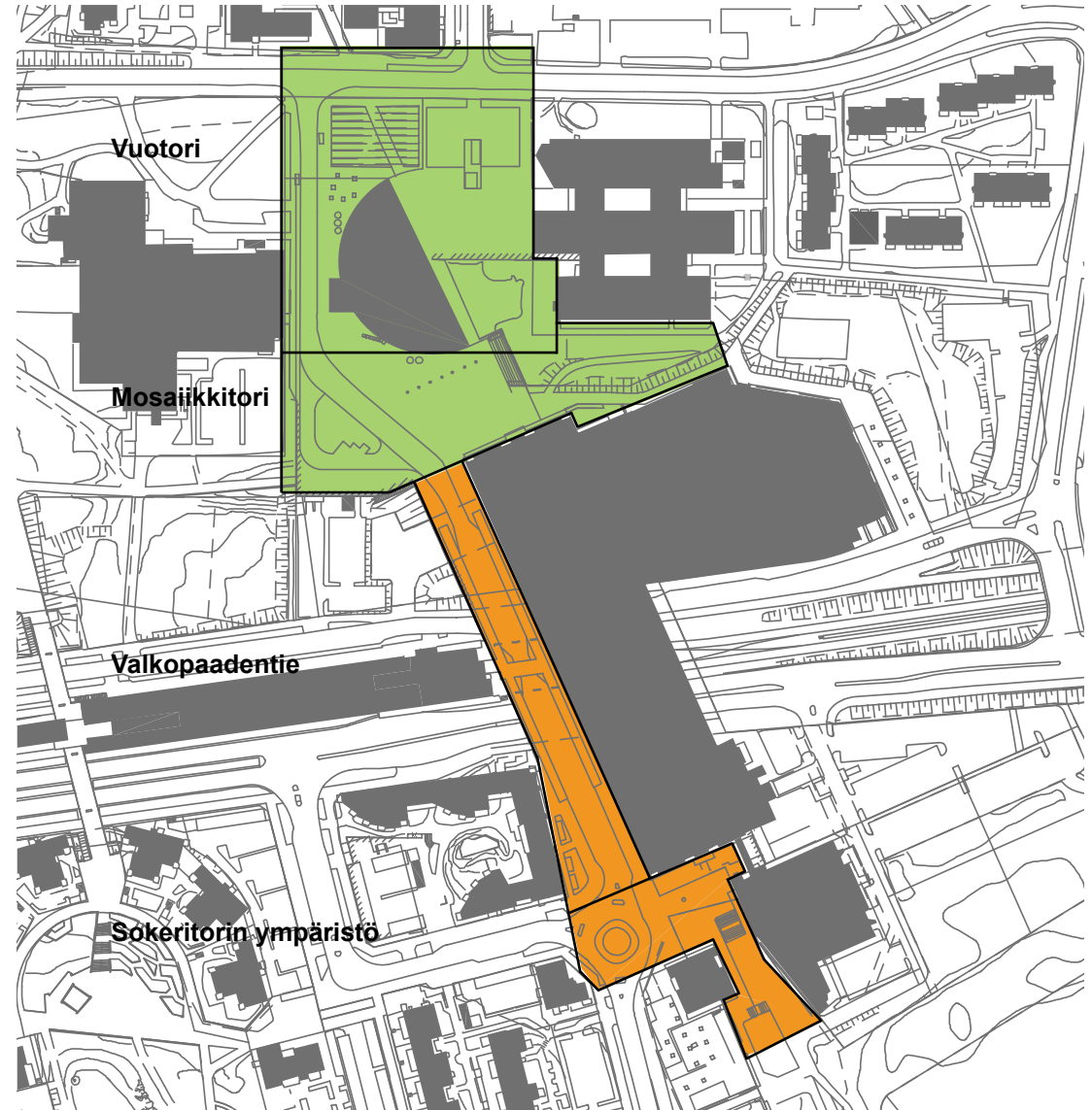
Mahdollisuudet nähdä

- Näkemäetäisyydet
- Esteettömät näkymät
- Mielenkiintoiset näkymät
- Valaistus (pimeällä)

Alueen väljä rakentamistapa koostuu pääosin pitkistä näkymäakseleista, mutta ne eivät ole kovin vaihtelevia jalankulun näkökulmasta. Rakennukset eivät tarjoa juurikaan näkymiä sisätiloihin.

Alueen pohjoisosassa tilat ovat jäsentyneet pienemmiksi osakokonaisuuksiksi, joten näkymät ovat siellä mielenkiintoisemmat lyhyemmällä matkalla. Alueen valaistukseen on kiinnitetty huomiota.

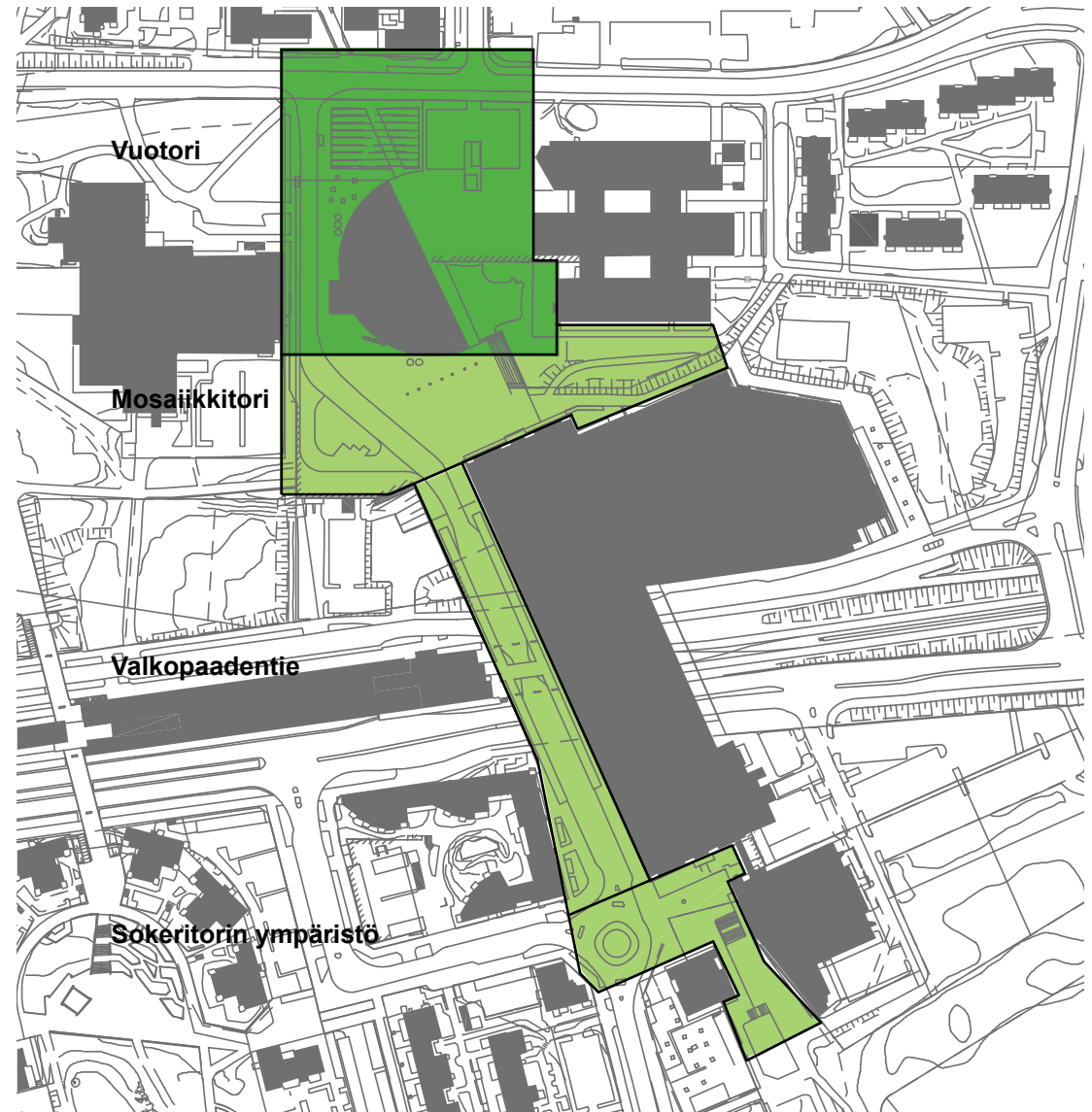
Mahdollisuudet kuulla/jutella

- Matala melutaso
- Penkkien asettelu niin, että keskustelu on mahdollista

Joukkoliikenne tuottaa suurimman häiritsevän melun alueella, mutta se on jaksottaista ja nopeudet hitaita tarjoten näin kohtuullisen hyvät tilaisuudet kuulemiseen ja juttelemiseen.

Alueen pienimittakaavaisin pohjoisosaa tarjoaa luontevimman ympäristön keskustelulle.

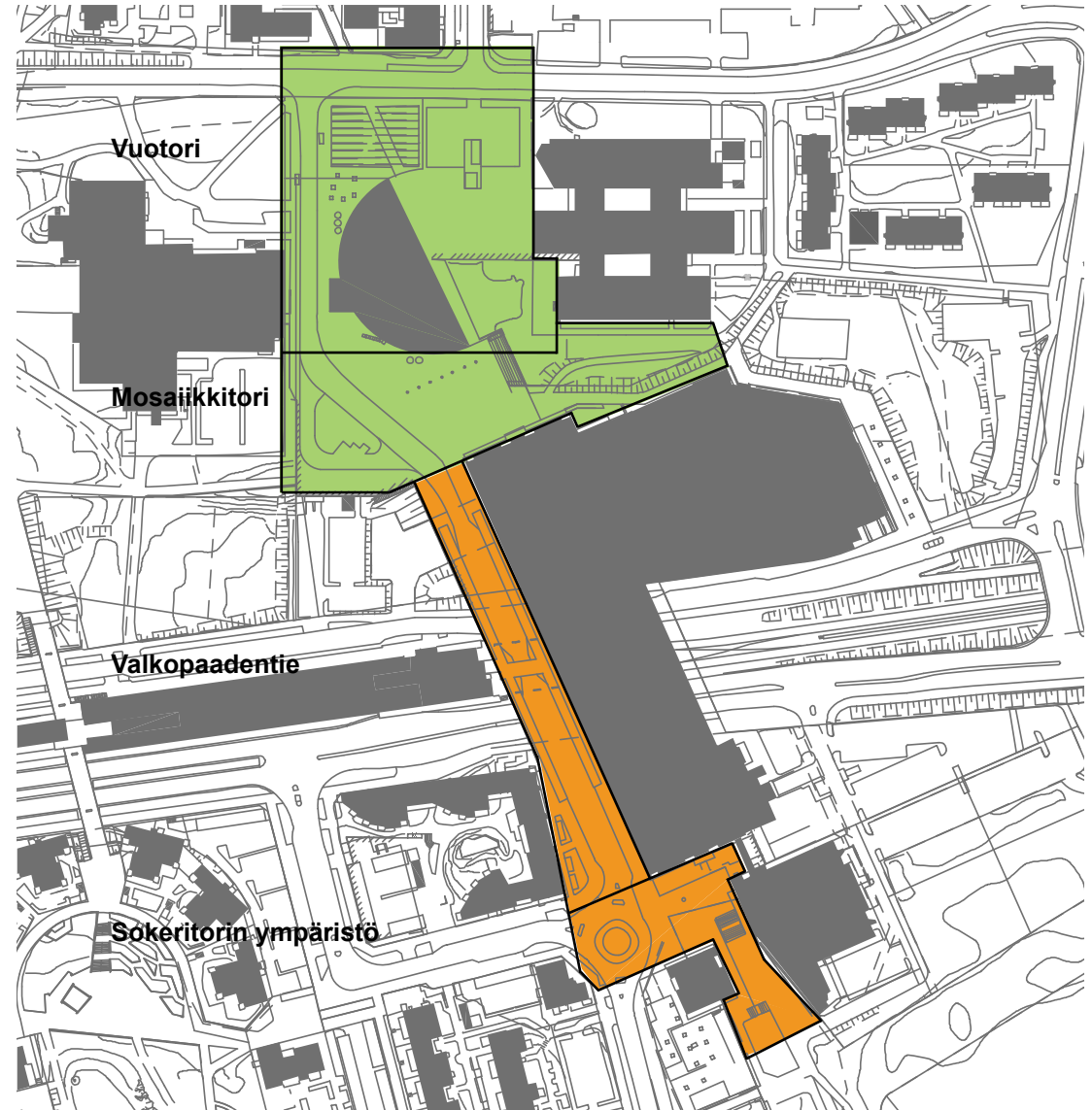
Mahdollisuudet leikille/tapahtumille

- Ympäristö kutsuu fyysisiin toimintoihin, leikkiin, tapahtumiin, viihteelle – päivällä & illalla, kesällä & talvella

Alueen eteläosan katutila on varattu erilaiselle liikenteelle. Alueen pohjoisosa on järjestetty pieneksi tapahtuma-aukioksi ja koulua ja kulttuurikeskusta ympäröiviksi aukioiksi, joissa liikenne ei tunnu uhkaavalta.

Tapahtumien ja leikin järjestäminen vaatii toimijan omia järjestelyitä tilan ja tapahtuman rajaamiseksi miellyttävän kokoiseksi.

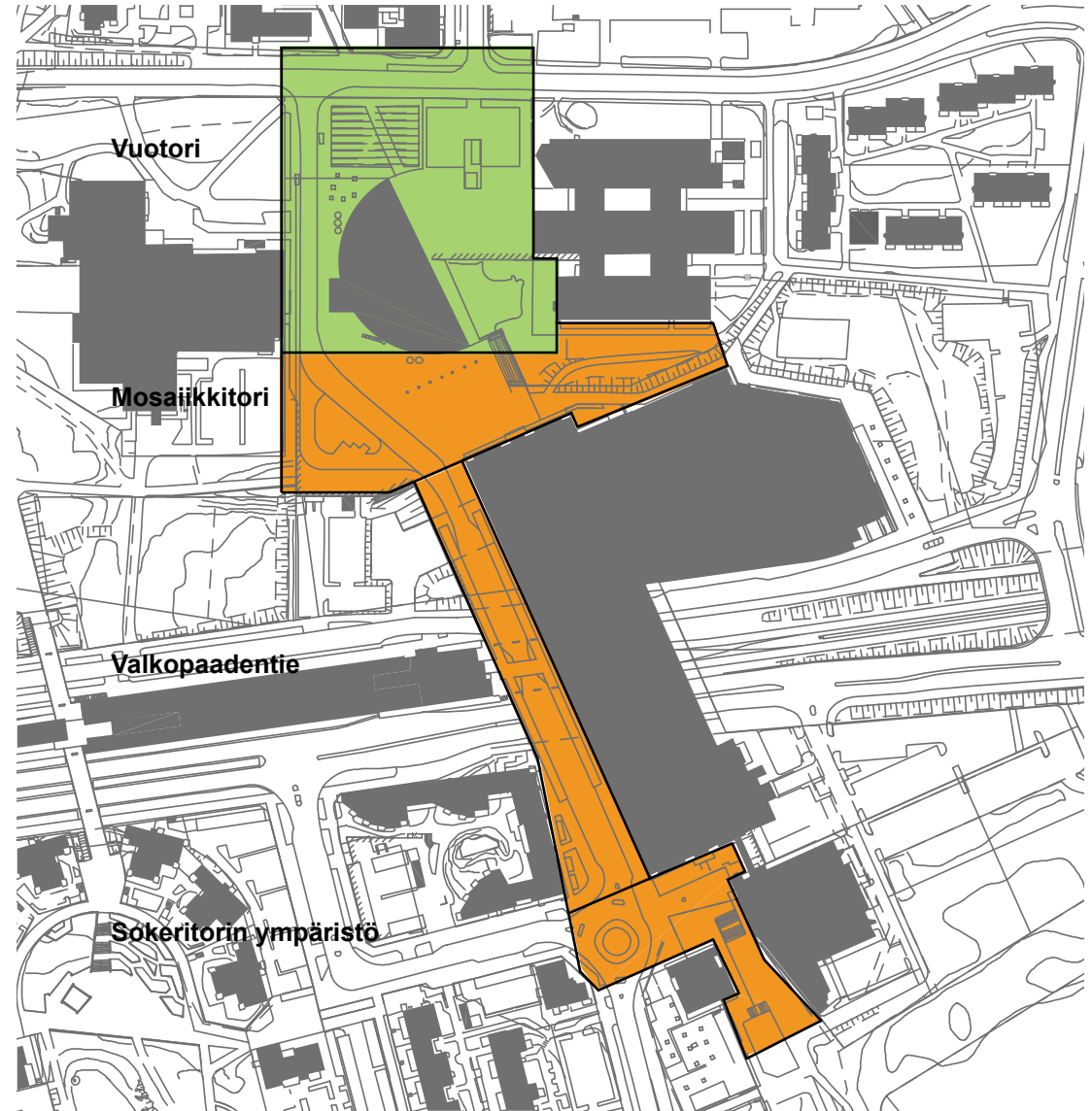
Mittakaava

- Rakennusten sekä ympäristön mitoittaminen ottaen huomioon ihmisen mittasuhteet koskien aisteja, liikkumista, kokoa sekä käyttäytymistä

Aluetta voi luonnehtia kauttaaltaan suurimittakaavaiseksi. Näkymät ovat pääosin pitkiä ja keskittyvät suurikokoisten rakennusten muodostamiin akseleihin ja niiden päätteisiin.

Mittakaavaa on pyritty pienentämään alueen pohjoisosissa erilaisin istutuksin ja tilaa ryhmittävin kulkujärjestelyin.

Nautinnollisuus

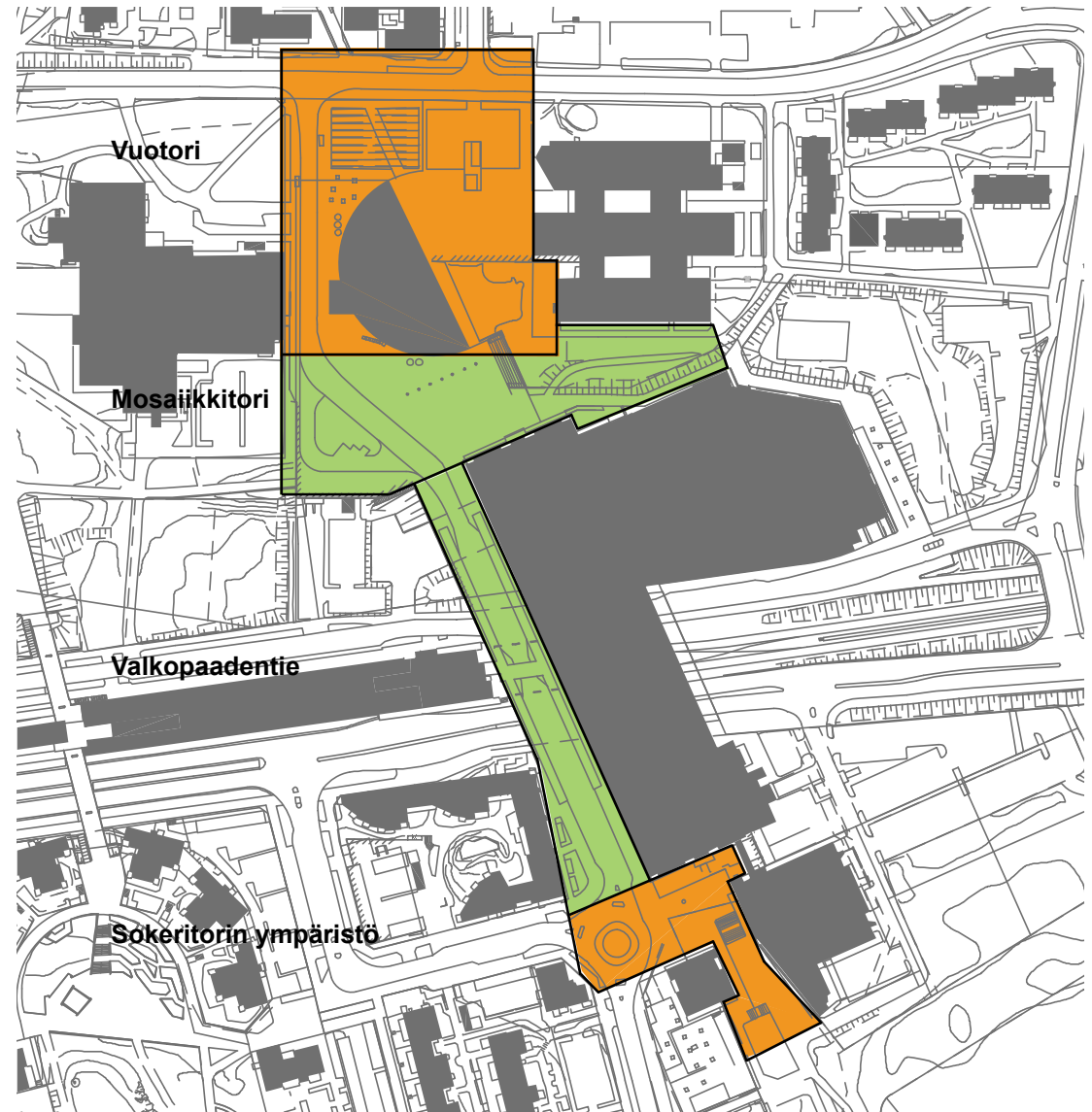
Mahdollisuus nauttia
ilmaston positiivisista
puolista

- Aurinko/varjo
- Lämpö/viileys
- Tuulenvire/ilmastointi

Alueen keskiosa avautuu esteettömästi lämpimään ilmansuuntaan tarjoten valoa suurimman osan vuot-
ta ja rakenteet varjostavat kuuminta aikaa vuodesta
kävelyalueilla.

Alueen pohjois- ja eteläosa jäävät suurilta osin raken-
nusten varjoon tai ovat varattuja liikenteelle.

Esteettinen laatu/positiiviset aistikokemukset

- Hyvä suunnittelu & mielenkiintoiset yksityiskohdat
- Näkymät/näköalat
- Puut, kasvit, vesi

Alue on rakennettu korkealaatuisista materiaaleista, mutta suurikokoinen mittakaava tarjoaa vähän yksityiskohtia. Alueen laadukkuus kärsii väljästä, keskeneräisestä tunnelmasta.

Mielenkiintoisimmat näkymät ja yksityiskohdat tarjoaa alueen pohjoisosan istutukset sekä tilan tiiviiden ja tasojen vaihtelut.

